

Türküler ve yaşlılık

Prof. Dr. Hanefi Özbek

1965'te Sivas'ta doğdu. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi (1991). Van Kapalı Cezaevi'ne tabip olarak atandı (1991). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık-Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı tabip kadrosuna naklen geçti (1993). Van Türk Musikî Derneği'ni kurdu (1993). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nün kuruluşunda görev aldı (1994). Farmakoloji ve toksikoloji doktorasının ardından (1998) Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde göreve başladı (1998). Sağlık Bakanlığı'na İlaç ve Eczacılık Genel Müdür Yardımcısı olarak geçti (2008). Tıbbi farmakoloji alanında doçent unvanını aldı (2011). Halen Medipol Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO Müdürü ve Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi olan Özbek, evlidir ve iki çocuk babasıdır.

Yaşlılık, bir kazaya veya belaya uğramadan ömrünü tamamlayabilen her canlının uğrayacağı bir liman olarak zihnimde yer buluyor. Ölümü tatmadan önce bu limana uğrayabilmek, süre itibarıyla en azından beklenen bir ömür sürüldüğünü göstermesi bakımından sevindirici olabilir. Bu ömrü kaliteli bir şekilde değerlendirebilmiş olmak ise yaşlılıkta tatlı bir avuntu olsa gerek.

İnsanlarımız yaşamın her alanını olduğu gibi yaşlılığı da bir sanat ve kültür teması olarak ele almayı bilmiş, bu konuda özgün eserler vermiştir. Sözü uzatmadan bu yazıda türkülerimizden yaşlılıkla ilgili bir demet hazırlayıp sizlere sunmayı amaçladım.

İnsanın çocukluk çağlarından başlayıp yaşlı haline gelene kadar olan serencamını en iyi anlatan eserlerden biri benim için Celal Güzelses üstadın aşağıdaki eseridir. Dinlemek isteyenler için hem üstadın hem de İbrahim Tatlıses'in icrasını bulabileceğiniz iki ayrı internet bağlantısını kaynaklar kısmında verdim (1, 2).

Bir güzel ki on yaşına girince
Gonca güldür henüz açılır
On birinde gonca diye koklarlar
On ikide elma deyip saklarlar
On üçünde cevrü cefa çekerler
On dördünde hamre şekere benzer

On beşinde güzelliğin çağıdır
On altıda gören aklın dağıdır
On yedide göğsü cennet bağıdır
Uzanır kameti selviye benzer

On sekizde hem artırır zararını
On dokuzda terk eylemiş arını
Yirmisinde gözetir şikarını
Zincirinden kopmuş aslana benzer

Yirmi beşte bıyıkları burulur
Otuzunda akan sular durulur
Otuz beşte hep günahlara sorulur
Yalana karışmış irfana benzer

Kırk yaşında gazel dökülür bağlar
Kırk beşinde günahlarına ağlar
Ellisinde insanlara bel bağlar
Dağ başına çökmüş dumana benzer

Elli beşte sızı iner dizine
Altmışında duman çöker gözüne
Altmış beşte hiç bakılmaz yüzüne
Ahireti görmüş Sübhan'a benzer

Altmış beşten sonra beller bükülür
Bütün damarlardan kanlar çekilir
Gel gel diye toprak çağırır
Geldi geçti şimdi yalana benzer

Celal Güzelses

Toplumumuz insana yaşına göre hitap etmeyi sever. Örneğin gençlere "delikanlı" derler ve bu hitap kime yapılsa hoşuna gider. Ancak orta yaşlara gelindiğinde, özellikle kırsal kesimde insanlar tanımadığı kişiye "emmi", "dayı" şeklinde hitap etmektedir. Tanımadığım bir kişinin bana ilk kez "dayı" şeklinde hitap etmesini hâlâ unutamam, çünkü çok ağırırma gitmişti. Herhalde bir tek benim değil Karacaoğlan'ın da ağırırma gitmiş olacak ki bu büyük ozanımız "emmi" hitabı için bakın neler söylemiş (3):

Değirmenden geldim beygirim yüklü
Şu kızı görenin del'olur aklı
On beş yaşında kırk beş belikli
Bir kız bana emmi dedi neyleyim

Birem birem toplayayım odunu
Bilem dedim bilemedim adını

Albistan yanaklı Türkmen kadını
Bir kız bana emmi dedi neyleyim

Bizim ilde urum olur uc olur
Sızılaşır bozkurtları aç olur
Bir yigide emmi demek güç olur
Bir kız bana emmi dedi neyleyim

Karac'oğlan der ki n'olup n'olayım
Akan sularınan ben de geleyim
Sakal seni makkabınan yolayım
Bir kız bana emmi dedi neyleyim

Karacaoğlan

Yaşlılıkla ilgili çok sayıda şiir ve türkü bulmak mümkün, bunların tümünü buraya almak ise mümkün değil. Ancak yaşlılık ve sonunda gelecek olan ölümle ilgili yalnız benim değil hemen herkesin ibretle dinlediği bir Musa Eroğlu türküsünü paylaşarak yazıyı sonlandırmak istiyorum (4). Tüm okuyuculara kaliteli bir ömür ve kaliteli bir yaşlılık temenni ediyorum.

Bana ne bahardan yazdan
Bana ne borandan kardan
Aşağıdan yukarıdan
Yolun sonu görünüyör

Azrail'in gelir kendi
Ne ağa der ne efendi
Sayılı günler tükendi
Yolun sonu görünüyör

Geçtim dünya üzerinden
Ömür bir nefes derinden
Bak feleğin çemberinden
Yolun sonu görünüyör

Bu dünyanın direği yok
Merhameti yüreği yok
Kılavuzun gereği yok
Yolun sonu görünüyör

Musa Eroğlu

Kaynaklar

1) Yaş destanı (Celal Güzelses'in icrası) <https://www.youtube.com/watch?v=xrYVggxyti4>

2) Yaş destanı (İbrahim Tatlıses'in icrası) <https://www.youtube.com/watch?v=L8bJOzISRWs>

3) <https://www.antoloji.com/bir-kiz-bana-emmi-dedi-siiri/>

4) <https://www.youtube.com/watch?v=v8g1CH4E3DA>